

Le Fonds Konstantin et Zinovia Katzarovi lance l'appel à candidature pour le Prix Konstantin Katzarov 2027

Venu s'établir en Suisse en 1956, et demeuré indéfectiblement attaché à son pays, la Bulgarie, le professeur Konstantin Katzarov a créé en 1969, auprès du Fonds général de l'Université de Genève, le Fonds qui porte son nom et celui de son épouse. Il en a fixé la mission comme étant, notamment, d'octroyer des bourses et des subsides à des étudiants bulgares désirant poursuivre leurs études en Suisse, ainsi que d'accorder des soutiens à des initiatives favorisant le rapprochement de la Bulgarie et de la Suisse.

Attribué pour la première fois en 2023, à l'occasion du 125ème anniversaire de la naissance du professeur Katzarov, le Prix Konstantin Katzarov est appelé à être décerné chaque année à une personnalité bulgare ou à une institution ayant son siège en Bulgarie, dont le mérite aura été reconnu comme revêtant pour la Bulgarie un caractère exceptionnel et une valeur sortant de l'ordinaire.

C'est l'écrivain Georgi Gospodinov qui a été le lauréat de la première édition du Prix, en 2023, tandis que le Prix 2024 a été attribué au professeur de médecine Valentin Djonov et le Prix 2025 au professeur Christo Pimpirev. Le Prix Konstantin Katzarov 2026 a été octroyé à l'unanimité et de manière conjointe aux professeurs Dilyana BOTEVA (histoire) et Lyudmil VAGALINSKI (archéologie) par le Comité du Fonds Katzarovi. La cérémonie officielle de remise du Prix aura lieu en Suisse, à l'hiver 2026-2027.

Raison d'être et but du Prix Konstantin Katzarov

La raison d'être du Prix est de contribuer, en Bulgarie, à perpétuer la mémoire du professeur Katzarov et à élargir la notoriété du Fonds Katzarovi. Son montant est de CHF 10'000.-, accompagnés d'une médaille à l'effigie du professeur Katzarov ainsi que de la biographie consacrée au professeur Katzarov et au Fonds Katzarovi.

Le but est de mettre en évidence et récompenser une publication, une recherche, une initiative ou une action revêtant un caractère exceptionnel et une valeur sortant de l'ordinaire pour la « Bulgarie éternelle », notion chère au professeur Katzarov.

C'est le Comité du Fonds qui assume la compétence et la responsabilité exclusives pour organiser la recherche de candidats. C'est le Comité, également, qui désigne le lauréat, avec le souci d'agir dans un esprit de stricte indépendance. Ses décisions sont sans appel, conformément au Règlement du Fonds.

Modalités de candidature

Tout candidat doit être une personnalité de nationalité bulgare ou une institution ayant son siège en Bulgarie, l'une et l'autre étant actives en Bulgarie. Des candidatures collectives peuvent être déposées, regroupant deux candidats ou plus.

La publication, recherche, initiative ou action sur laquelle se fonde la candidature doit s'inscrire dans l'un des trois domaines suivants : les sciences humaines (notamment le droit et l'histoire), les sciences exactes et les arts (y compris la littérature).

La procédure à suivre pour faire acte de candidature est publiée sur le site du Fonds Katzarovi et sur plusieurs autres sites, notamment académiques bulgares, ainsi que de l'Académie des sciences et d'Associations professionnelles bulgares actives dans les trois domaines pris en considération.

L'ensemble des dossiers de candidature transmis conformément à la procédure fixée sont soumis à l'examen d'une Commission de sélection, dont les membres sont nommés par le Comité du Fonds Katzarovi.

La Commission de sélection désigne, parmi l'ensemble des dossiers de candidature, jusqu'à trois candidats pour chacun des trois domaines pris en considération. Les dossiers de ces candidats sont ceux parmi lesquels le Comité du Fonds Katzarovi choisit le lauréat du Prix Konstantin Katzarov.

L'information la plus large est assurée à la désignation des candidats retenus, telle qu'effectuée par la Commission de sélection, ainsi qu'au choix du lauréat du Prix, tel que décidé par le Comité du Fonds Katzarovi. Il en va de même pour la remise du Prix, qui a lieu dans le cadre d'une cérémonie officielle, en Suisse.

Procédure pour les dossiers de candidature

Les dossiers de candidature, avec les pièces mentionnées ci-dessous, doivent être transmis, sous format exclusivement électronique, au secrétariat du Fonds Katzarovi, à l'adresse : secretariat.fondskatzarovi@gmail.com.

Les dossiers doivent être en langue française ou anglaise. Les documents officiels en langue bulgare doivent être accompagnés d'une traduction en langue française ou anglaise.

Le dossier doit en particulier comprendre les pièces suivantes, pour chaque candidat ou chaque membre d'une candidature collective :

- Le curriculum vitae de la personnalité candidate ou les statuts de l'institution candidate (maximum 2 MB)
- La photocopie du passeport de la personnalité candidate ou l'extrait d'inscription de l'institution candidate dans un registre officiel bulgare (maximum 2 MB)
- Une lettre de motivation (maximum 2 MB)
- Une description et une explication précises concernant la publication, la recherche, l'initiative ou l'action sur laquelle se fonde la candidature pour l'octroi du Prix, ainsi qu'un commentaire relatif à son caractère exceptionnel et à la valeur sortant de l'ordinaire qu'elle revêt pour la Bulgarie (maximum 2 MB)
- Une liste des publications, des recherches, des initiatives ou des actions effectuées par le candidat dans celui des trois domaines choisi par lui (maximum 2 MB)
- Les candidatures peuvent être proposées par des tiers, comme aussi par les candidats eux-mêmes, auquel cas leur dossier doit comprendre deux lettres de recommandation (maximum 2 MB)
- Pour toute candidature collective, un des membres doit être désigné comme interlocuteur compétent.

Les dossiers de candidature pour l'octroi du Prix Konstantin Katzarov 2027 doivent parvenir au plus tard le 30 novembre 2026 au secrétariat du Fonds Katzarovi, à l'adresse secretariat.fondskatzarovi@gmail.com.

Le professeur Konstantin Katzarov

Konstantin Ivanov Katzarov est né à Sofia en 1898. En 1916, son père, juge au Tribunal d'appel de Sofia, l'envoie poursuivre ses études en Suisse, où il découvre l'exercice de la démocratie directe, telle que pratiquée dans ce pays, et obtient son doctorat en droit à l'Université de Berne. Rentré en Bulgarie en 1920, il y entame une brillante carrière professionnelle, ouvrant son étude d'avocat puis un bureau d'enregistrement de brevets et de marques, qui se voit conférer d'emblée un substantiel mandat de la société bâloise Hoffmann La Roche. En 1924, il épouse Zinovia Nicolova Gitzov et, la même année, il inaugure la publication du « Katzaroff's Patent Directory », premier répertoire de brevets en Europe, périodiquement réédité durant des décennies. En 1931, il est nommé maître de conférence agrégé puis professeur extraordinaire de droit commercial à la Faculté de droit de l'Université de Sofia. Parallèlement, il écrit de nombreux ouvrages et articles dans le domaine du droit et de la propriété industrielle. Reconnu comme l'un des juristes bulgares les plus influents, il siège dans de nombreuses associations, en Bulgarie et à l'étranger.

Cette évolution si positive va être malheureusement stoppée par la seconde guerre mondiale, qui scellera le sort de la Bulgarie, passée sous le joug de l'URSS. En raison de ses contacts avec des sociétés étrangères, majoritairement occidentales, Konstantin Katzarov est accusé par les autorités du régime totalitaire de « collaboration avec l'ennemi » et d'« espionnage ». Malgré l'absence de preuves, après des années de harcèlement, il est condamné en 1953 à quinze ans de prison. C'est le président de la Cour suprême qui, en 1954, prend la décision de suspendre la condamnation. Et c'est ensuite l'Assemblée générale des commissions pénales de la Cour suprême qui déclare le jugement contraire à la loi et l'annule.

Konstantin Katzarov va alors se consacrer à la rédaction de son ouvrage fondamental, « Théorie de la nationalisation ». Mais le temps passé en prison a altéré sa santé car, depuis sa jeunesse, il souffre d'une tuberculose chronique. Autorisé à se rendre à l'étranger pour s'y faire soigner, il arrive en Suisse en automne 1956, s'établit à Genève, est opéré à deux reprises et temporairement hospitalisé au sanatorium de Leysin. Cela ne l'empêche pas d'achever la mise au point de la « Théorie de la nationalisation » qui paraît en 1960 en version française et, traduit en plusieurs langues, fera autorité en la matière. Cet objectif atteint, il entre dans la dernière étape de sa vie professionnelle avec l'installation, à Genève, d'un cabinet de conseil en propriété industrielle, spécialisé dans le dépôt de brevets et marques dans les pays de l'Est. Cette initiative, couronnée de succès, permettra à Konstantin Katzarov de créer le Fonds qui porte son nom et celui de son épouse.

Zinovia Katzarova, qui avait été autorisée à quitter la Bulgarie pour rejoindre son mari à Genève, en 1963, est décédée en 1975, Konstantin Katzarov en 1980. Tous deux sont enterrés dans le cimetière de Montreux-Clarens.

Le Fonds Konstantin et Zinovia Katzarovi

L'institution de ce Fonds a été, pour Konstantin Katzarov, une manière de traduire dans les faits l'attachement profond qu'il avait conservé envers son pays, malgré les épreuves subies. Avec les moyens dont il a été doté, le Fonds octroie notamment des bourses et subsides à des étudiants et chercheurs bulgares désirant venir en Suisse poursuivre leurs études et leurs recherches avant de retourner en Bulgarie.

C'est en 1969 que le Fonds Konstantin et Zinovia Katzarovi a vu le jour, auprès du Fonds général de l'Université de Genève. En 1970, Konstantin Katzarov en fit « son seul et universel héritier ». Le Fonds a donc fêté en 2019 ses cinquante ans d'existence. Il a, durant ces années, attribué des bourses ou subsides à des centaines d'étudiants et chercheurs bulgares, ainsi que de très nombreux soutiens à des initiatives bulgares-suisse.

Genève, le 1er septembre 2026

Фонд "Константин и Зиновия Кацарови" обявява поканата за участие в конкурса за наградата "Константин Кацаров" 2027

Професор Константин Кацаров се установява в Швейцария през 1956 г., но остава неизменно свързан със своята родина България. През 1969 г. той учредява Фондация, която носи неговото име и това на съпругата му, към Университета в Женева. Мисията и е да отпуска стипендии и грантове на български изследователи и студенти, които желаят да следват в Швейцария, както и да подкрепя инициативите, свързани с укрепването на връзките между България и Конфедерация Швейцария.

Организирана за първи път през 2023 година, по случай 125-годишнината от рождението на професор Константин Кацаров, наградата „Константин Кацаров“ се присъжда ежегодно на българска личност или институция със седалище в България, чийто изключителни заслуги са всеобщо признати и имат изключителен принос за България.

Писателят Георги Господинов беше лауреатът на първото издание на наградата „Константин Кацаров“ през 2023 г., докато наградата за 2024 г. беше присъдена на професора по медицина Валентин Джонов, а тази за 2025 г. – на професор Христо Пимпирев. Наградата „Константин Кацаров“ за 2026 г. се присъжда единодушно и съвместно от Комитета на Фонда „Кацарови“ на професорите Дилиана БОТЕВА (история) и Людмил ВАГАЛИНСКИ (археология). Официалната церемония по връчването на наградата ще се състои в Швейцария през зимата на 2026–2027 г.

Смисъл и цел на наградата „Константин Кацаров“

Наградата се присъжда с цел да допринесе за запазване паметта за проф. Кацаров в България, както и да популяризира все повече Фондация „Кацарови“. Тя е в размер от 10,000.00 швейцарски франка и медал с образа на проф. Кацаров, както и биография за него и на Фондацията.

Целта на наградата е и да изтъкне и подкрепи публикация, изследване, инициатива или дейност с изключителен принос за „вечната България“, според любимия израз на проф. Кацаров.

Организацията, свързана с набирането на кандидатите е от компетентността и в отговорността на Управителния съвет на Фондацията. Управителният съвет избира също така и носителя на наградата в духа и условията на стриктна независимост, а решенията му са съгласно Регламента на Фондацията окончателни.

Условия за кандидатстване

Кандидатът трябва да бъде български гражданин или институция със седалище в България, а дейността им да е неразривно свързана с България. Колективни кандидатури на двама или повече кандидати са също допустими.

Публикацията, изследването, инициативата или дейността, на които се основава кандидатурата, трябва да се вписват в следните три области: хуманитарни науки (право и история), точни науки и изкуства (включително литература).

Процедурата за кандидатстване е публикувана на интернет-страницата (уебсайта) на Фонд "Кацарови" и на други интернет-платформи на български академични общности, включително на тези на Българската Академия на науките и други български професионални асоциации, работещи в трите разглеждани области.

Всички заявления, подадени съобразно с установената процедура, се представят на комисия за подбор, чиито членове се назначават от Управителния съвет на Фондация „Кацарови“.

Комисията за подбор на лауреата определя не повече от трима кандидати измежду всички кандидатури за всяка от трите гореспоменатите области. Управителният съвет на Фондация „Кацарови“ избира носител на наградата „Константин Кацаров“ на основата на писмените кандидатури.

Предоставя се възможно най-широка информация във връзка с номинирането на успешните кандидати, извършено от комисията за подбор, както и за избора на носител на наградата, въз основа на решението на Управителния съвет на Фондация „Кацарови“. Официалната церемония по награждаването се провежда в Швейцария и се разгласява съответно най-широко.

Процедура за кандидатстване

Заявленията, заедно с посочените по-долу документи, трябва да се изпращат само в електронен формат до Секретариата на Фондация „Кацарови“ на адрес secretariat.fondskatzarovi@gmail.com.

Заявленията трябва да са на английски или френски език. Официалните документи на български език трябва да бъдат придружени с превод на английски или френски език.

По-специално, към кандидатурата или на кандидатите от колективната кандидатура трябва да бъдат прикрепени следните документи:

- Автобиография на кандидата или устава на кандидатстващата институция (максимум 2 MB)
- Фотокопие на паспорта на кандидата или извлечение от регистрацията на институцията заявител от официален български регистър (максимум 2 MB)
- Мотивационно писмо (максимум 2 MB)
- Точно описание с коментар на публикацията, изследването, инициативата или проекта, на които се основава номинацията за наградата, както и описание за техния изключителен характер и принос за България (максимум 2 MB)
- Списък с публикации, изследвания, инициативи или проекти, реализирани от кандидата в избраната от него област (максимум 2 MB)
- Кандидатурите могат да бъдат подадени и от трети лица или от самите кандидати, като в този случай трябва да бъдат приложени в допълнение две препоръки (максимум 2 MB)
- При подаване на колективни кандидатури, един от кандидатите се определя като представител на останалите.

Кандидатурите за наградата „Константин Кацаров“ за 2027 г. трябва да бъдат получени в Секретариата на Фондация "Кацарови" не по-късно от 30 ноември 2026 г. на адрес: secretariat.fondskatzarovi@gmail.com.

Професор Константин Кацаров

Константин Иванов Кацаров е роден в София през 1898 г. През 1916 г. баща му, съдия в Софийския апелативен съд, го изпраща в Швейцария, за да продължи обучението си, където той се запознава с практикуването на пряката демокрация и получава докторска степен по право от Университета в Берн. Завръщайки се в България през 1920 г., той започва блестяща професионална кариера, като открива собствена адвокатска кантора, а след това и кантора за регистрация на патенти и търговски марки, която получава значителен мандат от базелската компания „Хофман Ла Рош“. През 1924 г. се жени за Зиновия Николова Гицова и през същата година започва издаването на "Патентен справочник на Кацаров" – първият патентен справочник в Европа, който се преиздава периодично в продължение на десетилетия. През 1931 г. е назначен за доцент, а по-късно и за извънреден професор по търговско право в Юридическия факултет на Софийския университет. Същевременно е автор на множество книги и статии в областта на правото и индустриалната собственост. Признат за един от най-влиятелните български адвокати, той е член на множество асоциации в България и чужбина. Това положително развитие за съжаление е прекъсната от Втората световна война, която предопределя съдбата на България, попаднала под влиянието на СССР. Заради контактите си с чуждестранни, предимно западни компании, Константин Кацаров е обвинен от властите на тоталитарния режим в „сътрудничество с врага“ и „шпионаж“.

Въпреки липсата на доказателства, след дългогодишен политически тормоз, през 1953 г. той е осъден на 15 години затвор. През 1954 г. председателят на Върховния съд решава да отложи изпълнението на присъдата. Общото събрание на наказателните комисии на Върховния съд обявява решението за противоречащо на закона и го отменя.

Константин Кацаров се посвещава на написването на фундаменталния си труд „Теория на национализацията“. Времето, прекарано в затвора, обаче се отразява на здравето му, тъй като той страда от хронична туберкулоза още от младежките си години. Получава разрешение да пътува в чужбина, за да се лекува. През есента на 1956 г. пристига в Швейцария, като се установява в Женева, претърпявайки две операции е временно хоспитализиран в санаториума „Лезен“. Това не му пречи да завърши „Теория на национализацията“, която е публикувана през 1960 г. на френски език и преведена на няколко езика, превръщайки го в авторитет по темата. С постигането на тази цел той навлиза в последния етап от професионалния си живот, като създава консултантска фирма в областта на индустриалната собственост в Женева, специализирана в подаването на заявки за патенти и търговски марки в страните от Източна Европа. Тази инициатива, увенчана с успех, дава възможност на Константин Кацаров да създаде Фондацията, който носи неговото име и това на съпругата му.

Зиновия Кацарова, на която е разрешено да напусне България и да се присъедини към съпруга си в Женева през 1963 г., умира през 1975 г., а Константин Кацаров - през 1980 г. И двамата са погребани в гробището Монтрьо-Кларенс.

Фонд "Константин и Зиновия Кацарови"

За Константин Кацаров създаването на Фондацията е начин да претвори на практика дълбоката си привързаност към родината си, въпреки многобройните трудности, които е преживял. Със средствата, с които разполага, Фондацията отпуска стипендии и субсидии на български студенти и изследователи, които желаят да посетат Швейцария, за да продължат обучението и изследванията си, преди да се завърнат в България.

Фондацията „Константин и Зиновия Кацарови“ е създадена през 1969 г. като част от Общия фонд на Женевския университет. През 1970 г. Константин Кацаров я прави свой „единствен и универсален наследник“. През 2019 г. Фондацията отбеляза своята 50-годишнина. През годините тя е предоставила стипендии и финансови субсидии на стотици български студенти и изследователи, както и е подкрепяла множество българо-швейцарски инициативи и проекти.

Женева, 1 септември 2026 г.